

Notat

Status på implementering og varetagelse af de nye regler til imødegåelse af mobning

31. oktober 2019

Sagsnummer
2017-0352205

Dokumentnummer
2017-0352205-15

Børne- og Ungdomsudvalget behandlede den 7. juni 2017 indstilling om styrket indsats mod mobning og nye regler på området, herunder om etablering af en lokal instans for klagesager om mobning. Nedenfor gives en status over implementering og varetagelse af de nye regler, som skal styrke indsatsen mod mobning, herunder hvad der især har udfordret skolerne i den forbindelse. Der redegøres også for de fællestæk, der går på tværs af de sager, der har været behandlet i klageinstansen. Desuden vedlægges som bilag, Dansk Center for Undervisningsmiljø's årsrapport om mobning. Imødegåelse af mobning og lignende vil indgå som led i den samlede drøftelse om kvalitet og udvikling af skoleområdet i forbindelse med udvalgets behandling af kvalitetsrapporten for folkeskolen den 19. februar 2020.

Ændrede regler om imødegåelse og håndtering af mobning

De ændrede regler i Bekendtgørelse af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø har været gældende fra 1. august 2017 og omfatter bestemmelser om, at:

- alle skoler skal have en antimobbestrategi, der indeholder en strategi mod digital mobning. Hvis skolen ikke har én, skal kommunen sørge for én, indtil skolen udarbejder deres egen
- skolerne inden for 10 arbejdsdage skal udarbejde en handleplan, hvis der bliver konstateret problemer med mobning eller lignende
- elever og forældre kan klage over en skoleleders afgørelse angående mobning. Klagen skal først behandles lokalt i kommunen. Imødekommes klagen ikke på alle punkter, sendes klagen til Dansk Center for Undervisningsmiljø, som kan give skolen et påbud.

Reglerne om klagemulighed over en skoleleders afgørelse fremgår desuden af folkeskolelovens §45, stk. 2.

Som led i kravet om en lokal klagesagsbehandling besluttede BUU at oprette en lokal klageinstans. Instansen er sammensat, så den har såvel juridiske som pædagogisk faglige kompetencer samt erfaring med klagesagsbehandling.

Den tværfaglige bemanding af klageinstansen har været en væsentlig forudsætning i sikringen af kvaliteten af enhedens opgaveløsning og svarer til den organisering, som DCUM også benytter.

Center for Policy
Fagligt Indhold og Kvalitet
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009371201

Instansens organisatoriske placering har været drøftet med Skole og Forældre og sikrer, at de, som behandler klager, ikke er for tæt på skolerne.

Klageinstansen har ud over selve klagesagsbehandlingen også skullet varetage forvaltningens erfaringsopsamling på området, herunder m.h.p. videndeling og vidensformidling til skoler og områder.

Oversigt over antal klagesager i perioden 2017 - 2019

Det samlede omfang af klagesager udgør i alt 15. I 2017: 0, i 2018: 4, i 2019: 11 (opgjort den 30. oktober).

Klagesagerne fordeler sig bredt hen over byens skoler og på indskoling og mellemtrin. Der har været en sag på 7. klassetrin, som den eneste i udskoling. Omfanget af sager i Københavns Kommune svarer omtrent til landsgennemsnittet og afspejler samme udvikling i omfang – en stigning som også har været forventningen hos DCUM.

Resultaterne fra den nationale trivselsmåling peger samlet på en generel tilbagegang i elevernes trivsel, herunder delvist inden for de spørgsmål som direkte vedrører mobning og lignende. Der henvises til notatet om resultater fra den nationale trivselsmåling forelagt BUU ved mødet den 27. november 2019.

Skolernes udfordringer i håndtering af klagesager om mobning i perioden august 2017 - oktober 2019

Den kommunale klageinstans mod mobning har på baggrund af klagesagsbehandlingen samt dialoger med skoler og områder, herunder på områdemøder med skoleledelserne, identificeret en række punkter, som i forskelligt omfang udfordrer skolerne. Der har således i forskelligt omfang været tilfælde, hvor:

- skolers handleplan ikke har været tilstrækkeligt konkret og fyldestgørende
- skoler har foretaget deres vurdering af, om der forekommer mobning, på et ikke tilstrækkelig oplyst grundlag
- skoler ikke har været tilstrækkeligt opmærksomme på, at handlepligten også omfatter mobning eller lignende, og at handlepligten dermed mere bredt vedrører udfordringer i læringsmiljøet. Selv om skolerne ikke vurderer, at der er tale om mobning, kan der alligevel være behov for indsatser.
- skoler har behov for en stærkere forankret procedure m.h.t. at dokumentere hændelser, møder mv.
- skoler har behov for en stærkere forankret procedure m.h.t. at reagere på forældrehenvendelser og inddrage hele barnets perspektiv og hjemmets udsagn
- at sikre at ledelsen involveres og informeres løbende
- hvordan skolerne bedst håndterer mobning, når den er konstateret.

Der gøres i øvrigt opmærksom på, at skolerne løbende håndterer sager om mobning, som løses lokalt, hvorfor den lokale klageinstans ikke inddrages heri. Skolerne understøttes lokalt af forvaltningen i håndteringen af disse sager og i den bredere indsats mod mobning generelt. Det sker på skoleledermøder, i drøftelser i netværk for inkluderende

læringsmiljø, via psykologbistand til den enkelte skoles ressourcecenter og gennem støtte til sagsprocesser i den konkrete sagsbehandling.

Beskrivelse af mobbesagernes baggrund og indhold

Det er et træk ved flere af sagerne, og en udløsende faktor for at klage, at der er tale om forløb, som har pågået over længere tid, og at det i nogle tilfælde har betydet, at forældres tillid til skolen har lidt et knæk, eller forløbet har været af en varighed, så forældrene ender med at udmelde deres barn og overflytte det til en anden skole.

Ligeledes er det indtrykket, at der i mange sager generelt er tale om udfordringer i læringsmiljøet karakteriseret ved:

- grimt sprog og hårde omgangsformer
- Lav tolerance mellem elever, mangel på empati og et utrygt miljø med bekymring for eksklusion
- Ubalance i magtforholdet mellem eleverne

Udfordringerne ovenfor udløses ofte i forbindelse, at eleverne oplever usikkerhed om forventninger, rutiner, rammer og omgangsformer, fx forårsaget af et højt antal af lærerskift, ved høj grad af lærerfravær og ved overgange.

Generelt peger erfaringerne fra klagesagerne og dialogen med skolerne på, at udfordringerne desuden kalder på løbende kompetenceudvikling inden for relationskompetencer og klasseledelse samt at der er en tilbagevendende opmærksomhed på klassefællesskabet.

Endelig er det erfaringen, at det har betydning at sætte fokus på læringsmiljøet gennem konkrete tiltag og indsatser – det ses bl.a. i de positive erfaringer med Mary-kufferterne og tilsvarende forløb og redskaber.

Klageinstansens aktiviteter til understøttelse af skolerne

På baggrund af BUU's vedtagelse af den kommunale antimobbestrategi har forvaltningen orienteret skolerne om de ændrede regler og nye procedurer.

Der har været flg. aktiviteter:

- Orientering via Ugepakken og Opgaveportalen (juni 2017 med løbende opdateringer)
- Oplæg i samtlige områder for skoleledelser med deltagelse af forskere og repræsentanter fra Red Barnet (august 2017)
- Oplæg, vejledning og videndeling for skoleledelser i områderne (maj 2019)
- Dialogmøde med DCUM med fokus på erfaringsopsamling, afklaring af jura og procedurer mv. (2019)

Forvaltningen har desuden via nyhedsbrev og oplæg orienteret om, at alle skoler skal arbejde mod, at elever deltager i forløb om anti-mobning, og at det i skolens kvalitetsrapport angives, hvordan skolen

arbejder med forløb om mobning, sådan som besluttet af BUU den 22. februar 2019.

I tillæg hertil i andet regi har alle 5 områder deltaget i et projekt om bedre sagsbehandling, hvilket bl.a. har givet forvaltningen mulighed for at implementere en "best practice" for behandlingen af klagesager på tværs af områderne.

Konkluderende bemærkninger m.h.t. omfanget af mobning

Det er forvaltningens vurdering, at stigningen i antallet af klagesager er et udtryk for, at flere forældre er blevet opmærksomme på, at klagemuligheden foreligger, og tendensen vil fortsætte de kommende år.

Det er ligeledes forvaltningens vurdering, at lovændringerne inden for trivsel og elevernes undervisningsmiljø har styrket skolernes opmærksomhed på at have et relevant handleberedskab, når mobning opstår, og når trivslen er truet.

Den samlede indsats, herunder forvaltningens, Dansk Center for Undervisningsmiljø og den ændrede lovgivning, har bidraget til en styrket forståelse på skolerne af, at mobning primært opstår på grund af utrygge og svækkede sociale fællesskaber og ikke skyldes enkeltpersoner, sådan som det tidligere har været den brede opfattelse.

Det vigtigt, at dette fokus fastholdes og fortsat udbygges, herunder ikke mindst i sammenhæng med det bredere arbejde om trivsel og inkluderende fællesskaber, og at forældres forståelse af mobning og dens udløsende faktorer og forældres inddragelse i løsninger fortsat understøttes.

Indsatser, som understøtter udviklingen af skolernes kompetencer i at arbejde med inkluderende fællesskaber og i at forhindre mobning

Forskning peger på, at især stærke fællesskaber forhindrer mobning og generelt øger fællesskabernes inkluderende kapacitet.

Forvaltningen understøtter i dag skolerne gennem en række redskaber, forløb, indsatser og muligheder for support i og omkring skolen, der understøtter trivselsarbejdet organisatorisk, herunder også i at forebygge og håndtere mobning.

I efteråret 2019 udvikles en model for skolernes ressourcecentre, der skal understøtte, at alle skoler løfter opgaven med at skabe inkluderende fællesskaber. De skoler, der gennem arbejdet med den nye model identificerer størst behov, iværksætter konkrete indsatser for at styrke kvaliteten i de inkluderende læringsmiljøer. Dette vil bl.a. ske ud fra læringspartnerskaber med andre skoler.

Specifikt i forhold til mobning bør kompetenceudvikling først og fremmest understøtte lærere og pædagoger i det forebyggende trivselsarbejde, eftersom stærke børne- og ungefællesskaber er det bedste værn mod mobning. Derudover skal medarbejdere rustes til at håndtere mobning, når den opstår.

Ved at styrke lærernes kompetencer indenfor klasseledelse og relationskompetence kan vi højne elevernes faglige og sociale udvikling. Det handler om at kunne strukturere, skabe ro, kommunikere og være

tydelig i undervisningen og dermed understøtte elevernes faglige, sociale og personlige udvikling. Vigtigst af alt handler det om at kunne danne gode, respektfulde relationer i klassen. Klasseledelse og relationskompetencer bidrager til at styrke den inkluderende skole, som understøtter arbejdet for at beholde flere elever i almenmiljøet.